

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır 2 No'lu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde tutulan Mehmet Emin Esen'in, 4 Kasım 2024 tarihinde gerçekleşmesi gereken koşullu salıverilmesi, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından engellenmiştir. Esen hakkında verilen kararda, son bir yıl içinde disiplin cezası gerektiren herhangi bir eylemde bulunmaması "bilinçli olarak yapıldığı" şeklinde yorumlanarak tahliye için olumsuz kanaat oluşturulmuştur. Cezaevindeki bir hükümlünün disiplin ihlali yapmamasının dahi şüpheye değerlendirilmesi, infaz hukukunun özüne ve ölçülülük ilkesine açıkça aykırıdır.

Kurul kararında ayrıca, Esen'in yıllar önce İmralı Cezaevi'ne sevk talebinde bulunması, Abdullah Öcalan'a yönelik tecrit politikalarına karşı açıklık grevine katılması ve bu gerekçeyle disiplin soruşturması geçirmesi de tahliye engeline gerekçe yapılmıştır. Bu durum, mahpusun düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gereken tutumlarının "iyi hâl" değerlendirmesine siyasal bir ölçüt olarak yansıtıldığını göstermektedir.

Kararda "suç bilincinin oluşmadığı", "tarafsız koğuşa geçmediği", "toplumla bütünleşmeye hazır olmadığı" gibi soyut ifadeler yer almakta; somut hiçbir veri sunulmaksızın hükümlünün özgürlüğü, keyfi idari yorumlarla yıllarca ertelenmektedir. Dahası, disiplin cezası almama hali bile "samimiyetsiz davranış" olarak gösterilmiş, hukuki güvenlik ilkesi açık biçimde zedelenmiştir. Siyasal mahpuslara yönelik "pişmanlık" dayatması, iyi hâl değerlendirmelerinde keyfilik, disiplin süreçlerinin ideolojik ölçütlere bağlanması ve cezaevlerinde yaygınlaşan infaz ertelemeleri, Türkiye'de infaz rejiminin temel hakları aşındıran bir baskı aracına dönüştüğünü göstermektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Mehmet Emin Esen hakkında verilen tahliye engeli kararında, disiplin cezası almamış olmasının "bilinçli olarak yapıldığı" şeklinde yorumlanmasının hukuki temeli nedir? İyi hâl değerlendirmesinde hangi somut kriterlere dayanılmıştır?
- 2- Bir hükümlünün bir yıldır disiplin ihlali bulunmamasının olumsuz değerlendirilmesi, infaz rejiminin hangi maddesine dayanmaktadır? Bu yaklaşımın cezaevlerindeki tüm mahpuslar açısından yaratacağı hak ihlalleri konusunda Bakanlığınızın bir değerlendirmesi var mıdır?

- 3- Esen'in geçmişteki açlık grevi ve İmralı'ya sevk talebi hangi gerekçeyle iyi hâl değerlendirmesinde "olumsuz kriter" olarak kabul edilmiştir? Siyasal içerikli taleplerin ve protesto biçimlerinin iyi hâl kararına etkisi konusunda Bakanlığınızın genel bir talimatı bulunmakta mıdır?
- 4- Kararda yer alan "tarafli koğuş", "tarafsız koğuş", "suç bilincinin oluşmaması", "samimiyetsiz beyan" gibi ifadeler hangi objektif ölçütlere dayandırılmıştır? Bu değerlendirmeleri yapan personelin uzmanlığı, eğitim düzeyi ve yetki çerçevesi nedir?
- 5- Mehmet Emin Esen'in koşullu salıverilmesinin üç yıl sonrasına ertelenmesi kararı, infazın cezaya dönüşmesi, kişiyi umut hakkından mahrum bırakması ve keyfi uzatmalar nedeniyle yaşam hakkı ve özgürlük hakkı bakımından bir incelemeye tabi tutulacak mıdır?
- 6- Son beş yılda Türkiye genelinde siyasi mahpusların kaçının infazı "iyi hâl" gerekçesiyle uzatılmıştır? Bu kararların kaç mahkemeler tarafından iptal edilmiştir?
- 7- İdare ve Gözlem Kurullarının siyasal saiklerle karar verdiğine yönelik kamuoyundaki ciddi kaygılar konusunda Bakanlığınızın herhangi bir denetim, inceleme veya düzenleme çalışması bulunmakta mıdır?